

רעפ 8713-01-25 - מדינת ישראל נ' פלונית

בבית המשפט העליון

רע"פ 8713-01-25

לפני: כבוד השופט יוסף אלרון

המבקשת: מדינת ישראל
נגד

המשיבה: פלונית
בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בשבתו כבית משפט לנוער ב-ענ"פ 46055-07-24 מיום 21.11.2024 שניתן על ידי השופט העמית ר' בן-יוסף

בשם המבקשת:
החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בשבתו כבית משפט לנוער (השופט העמית ר' בן-יוסף) ב-ענ"פ 46055-07-24 מיום 21.11.2024, בגדרו התקבל ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה במחוז תל-אביב (בת ים) (השופט א' שור) ב-ת"ד 6848-02-21 מיום 3.6.2024.

2. המשיבה, קטינה במועד האירוע, הודתה בעובדות כתב אישום שלפיהן נהגה בקלות ראש, לא צייתה לתמרורים וחצים בדרכה, פנתה פניית פרסה מנתיב שאינו מיועד לכך, נכנסה למסלול נסיעת אופנוע והובילה להתנגשות כלי רכב. כתוצאה מהתאונה רוכב האופנוע שבר את ידו ונחבל בראשו, תוך אובדן הכרה ואמנזיה, ואושפז למשך שלושה ימים.

בעקבות הודאתה כאמור, נקבע כי המשיבה ביצעה עבירה של נהיגה בקלות ראש, לפי סעיף 62(2) בשילוב סעיף 38(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א-1961 (להלן: פקודת התעבורה); אי ציות לתמרור 201, לפי תקנה 22(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה); אי ציות לתמרור 431 (פנית פרסה), לפי תקנה 22(א) לתקנות התעבורה; נהיגה שלא בכוון החץ, לפי תקנה 36(ד) לתקנות התעבורה; התנהגות הגורמת נזק, לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה; חבלה של ממש, לפי סעיף 38(3) לפקודת התעבורה.

3. במסגרת גזר הדין, בית משפט השלום לתעבורה התייחס לתסקיר שירות המבחן, אשר ציין כי המשיבה הביעה חרטה והראתה אמפתיה כלפי הנפגע, והמליץ להימנע מהרשעתה בדין. למרות זאת, בית המשפט קבע כי יש להרשיע את המשיבה בעבירות שיוחסו לה, תוך שצוין כי מדובר בעבירות תעבורתיות, אשר הרשעה בהן אין בה "כדי לפגום בכל דרך עתידית בה תבחר [המשיבה] לצעוד".

ביחס לעונש, בית המשפט קבע כי המשיבה מנהלת אורח חיים נורמטיבי ועברה תהליך משמעותי במסגרת שירות המבחן המשתקף בתסקיר "חיובי ביותר". משכך, על המשיבה הושת עונש של התחייבות בסך 5,000 ש"ח להימנע במשך שנתיים מביצוע העבירות שבהן הורשעה; תשלום פיצוי על סך 2,000 ש"ח לרוכב האופנוע; פסילת המשיבה מלהחזיק רישיון נהיגה למשך התקופה שאותה ריצתה במהלך הפסילה המינהלית; וכן פסילה על תנאי לתקופה של 3 חודשים.

4. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המשיבה על הרשעתה בדין, והורה על ביטול ההרשעה. נקבע כי בהתחשב בצורך לבכר שיקולי שיקום כשמדובר בענישת קטינים, כעולה בין היתר מהסדרי חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער), יש לאמץ את המלצת שירות המבחן לאי-הרשעת המשיבה. בהתייחס לטענה כי אי-הרשעה עלולה למנוע מרשות הרישוי ידיעה על העבירה והפעלת אמצעי תיקון שאותם היא מוסמכת להטיל על עברייני תנועה, נקבע כי הפתרון לקושי זה מקומו בתיקון תחיקתי.

5. בבקשה שלפניי, המבקשת מעלה שלוש טענות עיקריות ביחס להחלטת בית המשפט המחוזי לבטל את הרשעת המשיבה, והיא סבורה כי יש בטענות אלה כדי להצדיק מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי".

ראשית, המבקשת טוענת כי "פסק הדין מבטא עמדה שגויה ביחס להליכי השיקום הנדרשים בעניינם של קטינים המבצעים עבירות תעבורה", שכן אי-הרשעת המשיבה מונעת את הפעלתם של אותם "אמצעי תיקון", ונטען כי בכך נמנעת האפשרות לעקוב אחר אופן נהיגתה של המשיבה בעתיד וכן הפעלתם של אמצעי תיקון נוספים כדוגמת שיטת הניקוד. משכך, נטען כי דווקא כדי לקדם את אינטרס השיקום בעבירות תעבורה, נדרשת הרשעתה בדין של המשיבה-הקטינה.

שנית, נטען כי בית המשפט המחוזי נתן "משקל רב מדי" לתסקיר שירות המבחן. זאת, מאחר שבחינת השיקום בעבירות תעבורה שונה מעבירות פליליות אחרות, בכך שעיקר המשקל צריך להינתן לתיקון ליקויי הנהיגה של הנהג, ולא להתמודדות עם מאפייני אישיות "אנטי סוציאליים, אימפולסיביים ופורצי גבול", כמקובל בעבירת פליליות רגילות.

שלישית, נטען כי הנזק הנגרם מהרשעה בעבירת תעבורה הוא מופחת מהרשעה בעבירה פלילית אחרת. פורט, כי רישומה של עבירת תעבורה במרשם התעבורתי אינו מסב, "בדרך כלל", נזק עתידי כלשהו לנאשם, שכן הוא אינו נושא את אותו "כתם מוסרי" הקיים בעבירות פליליות אחרות. כמו כן,

המבקשת סבורה כי בענייננו המשיבה לא הצביעה על כל נזק קונקרטי שעלול להיגרם לה כתוצאה מהרשעתה.

6. דין הבקשה להידחות. בקשת רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים המעוררים סוגיה עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים, או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין. לעניין זה אין הבדל אם הבקשה מוגשת על ידי נאשם שהורשע בדין או על ידי רשויות התביעה (רע"פ 4419/19 מדינת ישראל נ' טאטור, פסקה 9 (25.9.2019)).

חרף ניסיונה של המבקשת לשוות לטענותיה נופך עקרוני, הרי שהן אינן חורגות מעניינה של המשיבה ותחומות ליישום הלכות וכללים מושרשים במקרה זה - ואין בהן כדי להצדיק מתן רשות לערעור נוסף.

7. עצם הרשעת הנאשם בדין טומנת בחובה היבטים עונשיים רבים. בין היתר, הרשעה בעבירה יוצרת לעיתים כתם מוסרי, עלולה להגביל אפשרויות תעסוקה, ובעלת השלכות שליליות נוספות על הנאשם (רע"פ 2020/23 סוויסה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (12.3.2023)). משכך, הדין מכיר באפשרות להימנע מהרשעת נאשם, חרף הקביעה כי הנאשם ביצע את יסודות העבירה שיוחסה לו (ראו, בין היתר, ע"פ 2698/24 סילבר נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (5.12.2024) (להלן: עניין סילבר)). אפשרות זו מתאימה לאותם מקרים חריגים, שבהם טיב המעשים שביצע הנאשם אינו מצדיק את ההשלכות העונשיות הנגרמות כאמור מעצם ההרשעה. אמות המידה להחלטה אם להימנע מהרשעתו בדין של נאשם הוותיק ב-ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: הלכת כתב). במסגרת ההחלטה אם להימנע מהרשעת נאשם, יבחן בית המשפט את סוג העבירה שביצע ואם בהתחשב במכלול שיקולי הענישה היא מתאימה לאי-הרשעה, וכן יבחן אם ההרשעה תפגע באופן ממשי בשיקום הנאשם בהתחשב בנסיבותיו האישיות (ראו עניין סילבר, פסקה 29).

8. בהינתן האמור, וכשם שביחס לכל עבירה, מאפייניה הם בעלי חשיבות לבחינת אי-הרשעת הנאשם; כך גם מובן כי יש להתייחס למאפייני עבירות תעבורה, במסגרת בחינה אינדיבידואלית של כל מקרה לגופו. כך למשל, סביר כי במסגרת בחינת אי-הרשעת נאשם, יינתן משקל להיבטים כמו קיומו של מרשם תעבורתי נפרד אשר, ככל הנראה, מזיק פחות לשיקום הנאשם ושילובו בחברה; ולכך שישנו קושי להפעיל "אמצעי תיקון" במקרה של אי-הרשעה. כל זאת כאמור, בגדרי שיקול הדעת המסור לבית המשפט בכל מקרה ומקרה.

באורח דומה, כשם שישנה ציפייה כללית כי שיקום נאשם יתאם לעבירות שאותן ביצע, שכן, לא דומה שיקום עברייני מין לשיקום עברייני שביצע עבירות כלכליות (ראו, למשל, ע"פ 2212/17 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 27 (21.6.2017); ע"פ 200/13 ברמן נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (5.2.2014)). כך, מתבקש כי גם בבחינת אי-הרשעה בעבירות תעבורה יינתן משקל להליך שיקום הממוקד בטיפול הקשור לעבירות אלו, ולהיפך.

כלל היבטים אלה ואחרים, נכללים אפוא בגדרי הלכת כתב, והחלתם בכל מקרה ומקרה שמורה לשיקול דעתו של בית המשפט ומבוססת על בחינת נסיבותיו הקונקרטיות של הנאשם (רע"פ 5894/13 שמש נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (29.8.2013)).

9. אשר לאי-הרשעת קטינים, זה מכבר נקבע כי על אף ששיקולי הלכת כתב חלים ככלל גם בעניינם של קטינים, בכל זאת נקודת האיזון משתנה, ויש לתת משקל מיוחד לנסיבותיו האישיות של הנאשם-הקטין:

"כאשר נדרש בית המשפט לדון באי-הרשעת נאשם קטין, נקודת האיזון משתנה, ויש ליתן משקל רב יותר לנסיבותיו האישיות - ובכלל זה גילו, הנזק הצפוי לו מהרשעתו, וסיכויי שיקומו - על פני האינטרס הציבורי שבהרשעתו" (ע"פ 4176/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (12.1.2020); ע"פ 2392/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 4 לפסק דיני (12.8.2021)).

לצד השינוי בנקודת האיזון כאמור, גם בעניינם של קטינים, ההחלטה על אי-הרשעה מבוססת לעולם על בחינה אינדיבידואלית של נסיבות המקרה ונסיבותיו הפרטניות של הנאשם-הקטין (רע"פ 5745/19 פלוני נ' מדינת ישראל (23.10.2019) (להלן: עניין פלוני)).

10. הנה כי כן, הבחינה אם להרשיע בדין קטין, אם לאו, מבוססת על איזון אינדיבידואלי בין האינטרס הציבורי בהרשעתו, כפי שזה בא לידי ביטוי בין היתר בהתחשב בסוג העבירה שבה הורשע, לבין הנזק שעתיד להיגרם כתוצאה מההרשעה לסיכויי שיקומו (עניין פלוני, פסקה 9). משכך, מאפיינים כדוגמת היות העבירה עבירת תעבורה, הקושי לעשות שימוש ב"אמצעי תיקון" במקרים של אי-הרשעה כאמור, או תוכן המלצת שירות המבחן וסוג ההליך השיקומי שעבר הנאשם, כולם מהווים חלק ממכלול השיקולים שבהם מתחשב בית המשפט בעת ההחלטה אם להרשיע קטין, במסגרת שיקול הדעת המסור לו בכל מקרה לגופו (עניין פלוני 2083/20, פסקאות 10-11; ע"פ 5889/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (8.1.2017)).

בהמשך לכך, במקרים שבהם סבור בית המשפט כי מכלול הנסיבות מצדדות באי-הרשעת הקטין, אין בהיעדר היכולת להטיל על הקטין את אותם "אמצעי התיקון" כדי לכבול את שיקול דעתו של בית המשפט. כך גם ייתכן, כי ככל שהמלצת שירות המבחן מבוססת על הליך טיפולי תעבורתי, כך ישתנה משקלה במסגרת ההחלטה אם להימנע מהרשעת הקטין. ואולם, כאמור, תחולתם של שיקולים אלה תבחן בכל מקרה ומקרה בהיותה מבוססת על מכלול נסיבות העבירה ונסיבותיו האישיות של הנאשם (רע"פ 1490/12 אבו-גוש נ' מדינת ישראל (15.7.2012)).

11. סוף דבר, טענות המבקשת מופנות לאופן החלתם של שיקולי שיקום בעבירות תעבורה שבוצעו על

ידי קטינים. אולם, פסיקת בית משפט זה לאורך השנים הדגישה כי תחולתם של שיקולים אלה תיבחן בהתאם לכל מקרה ומקרה, במסגרת שיקול הדעת הרחב המסור לבית המשפט בהחלטתו אם להימנע מהרשעת קטין. משכך, הבקשה אינה מצדיקה מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי".

אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ג טבת
תשפ"ה (23 ינואר
2025).

יוסף אלרון
שופט